ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక: 29-1-1999

పరభాగ్యోపజీవి

కోటేశ్వరరావంటే చాలామందికి తెలియదు. 'పొట్ట కోటయ్య' అంటే ఇట్టే గుర్తు పట్టవచ్చు. ముతక కోరా పంచె, గుండీలు లేని ముతక పల్నాటి లాల్చీ వేసుకుంటాడు. ఎప్పుడూ కొద్దిగా పెరిగిన గడ్డం. జిడ్డు కారే మొహం, డేగ లాంటి చూపులు, నెత్తిన నెరసిన జుత్తు వుండి, కాళ్ళకు ఆకు చెప్పులు లేదా టైరు చెప్పులు ధరించిన శాల్తీయే కోటేశ్వరరావు.

కోడికూత పట్నంలో అరుదుగా విన్పిస్తుంది. కాబట్టి పాల లారీ వచ్చే వేళకు నిద్ర లేచి ఇటుక పొడి, లేదా పక్కింటి వాళ్ళు మర్చిపోయి వదిలేసిన పళ్ళపొడితో మొహం కడిగేసుకుని, తెలతెలవారుతుండగా సైకిలేసుకుని బయలుదేరడం అతగాడి నిత్యకృత్యం.

సైకిల్ మటుకు తళతళలాడుతుంటుంది. ఎప్పుడూ కొత్త టైర్లతో కళకళలాడుతుంటుంది. డైనమో, బ్రేకులు, ఆయిలింగ్ చేసుకుని మెరిసిపోతుంటాయి. వెరసి సైకిల్ నిత్య పెళ్ళి కొడుకులా వుంటుంది. వెనకాల క్యారేజీ మీద గుడ్డ సంచి మాత్రం తప్పకుండా వుండి తీరాలి. అది కోటేశ్వరరావు సైకిలుకి ఆనవాలు.

పాలవాళ్ళు, కూరలమ్మేవాళ్ళు, రోడ్లు వూడ్చేవాళ్ళు..... ఇలా అందర్నీ పలకరిస్తూ హై రోడ్డు మీద శంకర్ విలాస్ దగ్గరకి చేరతాడు.

"ఏం యశోదమ్మా.... గోంగూర తెమ్మంటినే.... నక్క దోసకాయలుంటే ఇచ్చి పోరాదూ!"

"ఏమయ్యా యాదగిరీ! మీకు జీతాలిచ్చారా? ఇచ్చి వుంటార్లే! ఓ పది వుంటే ఇవ్వరాదూ!"

"ఓయి మస్తాన్ సాయిబూ! కోడిగుడ్ల ధర ఎలా వుందీ? చౌకగా వుంటే ఓ డజను ఇవ్వరాదూ! డబ్బులా! ఫస్టు తారీకున ఇస్తాలే!"

ఇలా అయాచితంగా వస్తువులు, సరుకులు అడుక్కోవడం కోటేశ్వరరావు హాబీ.

దినపత్రిక కొన్నవాడు కనపడితే వాడి వెంటపడి, పేపరంతా చదువుతాడు. ఇంతలో పరిచయస్తులు కనపడితే -

"ఏమోయ్ జగన్నాథం! మీ వాడికి సీటు కావాలటగా! నే చెబుతాలే! ఆనక ఆఫీసుకు రా! పద కాఫీ తాగుదాం!"

"డేనియల్! ఎన్నాకెన్నాళ్ళకు కనపడ్డావయ్యా! పెళ్ళాం, పిల్లలు కులాసానా! ఏమన్నా ప్రమోషనొచ్చిందా? పద నీతో కలసి కాఫీ తాగి ఎన్నాళ్ళయిందో!"

ఇంకా ముఖ పరిచయాలున్న వాళ్ళ వెంటబడి, కాఫీ, టిఫిన్ లాగించేసి అవతలవాడు బిల్లు విధిగా చెల్లించేలా చేసి ముందస్తుగా బయటపడి రెండు కారా కిళ్ళీలు, ఓ సిగరెట్ పెట్టె తీసుకుని -

"చిల్లర లేదోయ్!" అని అనటం కోటేశ్వరరావుకి అలవాటు.

అవతలవాడు కూడా మొహమాటం లేకుండా, "నా దగ్గర డబ్బుల్లేవోయ్" అంటే కోటేశ్వరరావు ఏమీ సంశయించకుండా కిళ్ళీలు, సిగరెట్ పెట్టె వాపసిచ్చేవాడు.

ఆ ప్రాంతంలో అన్ని దుకాణాలు, షాపుల వాళ్ళకీ తెలుసు కోటేశ్వరరావు స్వయంగా డబ్బులిచ్చి ఏమీ కొనడు, డబ్బిస్తే మాత్రం ఏదైనా కొంటాడని!

'పిల్లాడికి సీటు.'

'రేషన్ కార్డు.'

'మునిసిపాలిటీలో పర్మిషను.'

'తాలూకా ఆఫీసులో పట్టా.'

'టూ టౌన్ పోలీసు స్టేషన్‌లో కేసు.'

'కోర్టులో జడ్జిమెంటు కాపీ'.....

ఇలా కోటేశ్వరరావుకి మనిషి దొరకాలే గానీ ప్రతి ఆఫీసులోనూ మిత్రులున్నారు. 'ఆ పనికి ఎందుకంత దిగులు. నే చేయిస్తా' అని దొరికిన మనిషిని వదలడు.

కోటేశ్వరరావు తనతో పనిబడి వచ్చినవాడిని వదలకుండా బియ్యం, కూరలు, పళ్ళపొడి, సిగరెట్ పెట్టె, కిరసనాయిలు, కాఫీ పొడి..... ఇలా ఏదో ఒకటి కొనిపించి గానీ వదలడు.

"సరే! నేనింటికెళ్ళి వస్తా. నువ్వు పదింటికల్లా మా ఆఫీసు కొచ్చెయ్" అని సరుకులు తీసుకుని ఇంటికి వెళ్ళి రెండు చెంబుల నీళ్ళు పోసుకుని నాలుగు మెతుకులు తిని

సైకిలెక్కి ఆఫీసుకు చేరతాడు.

ఆఫీసు చేరగానే, "ఏమిరా సుబ్బారావ్! నా కోసం ఎవరన్నా వచ్చారా?" అని జవాన్‌ను వాకబు చేసి వచ్చిన వాళ్లను పలకరించి -

"శర్మ కోసమా! వస్తాడు. ఇవాళ వాళ్ళింట్లో ఏదో వ్రతముందన్నాడు. మధ్యాహ్నం రావొచ్చు. చెప్పండి. శర్మా, నేను ఏరా అంటే ఏరా అనుకుంటాం. ఏం పనో చెబితే నేను చేయిస్తా!"

"రాఘవులా! ఊరికెడతానన్నాడే! ఆయనతో పనా! చెప్పండి. రాఘవులూ, నేనూ బంధువులమే!"

"సర్లె రండి! హెడ్ క్లర్క్‌గారు వస్తూ వస్తూ అదిగో ఆ వుడిపి హోటల్లో టీ త్రాగి గాని రారు. మీరేదన్నా మాట్లాడదల్చుకుంటే రండి! పోదాం! నేను చూపిస్తా సార్‌ని."

ఇలా ఆఫీసు ప్రాంతంలో కనపడ్డ వాళ్ళ వెంటబడి టీ త్రాగి, ఆఫీసులో దూరతాడు కోటేశ్వరరావు.

తన సీట్లో కాగితాలు, ఫైళ్ళు చూసుకుంటూ మొత్తం ఆఫీసుకు ఎవరు వస్తున్నారు? ఎవరు ఏం మాట్లాడుకుంటున్నారో గమనిస్తూ -

"శర్మా! అరె వచ్చేశావా! మీ ఇంట్లో వ్రతం అని రానంటివిగా! అయిపోయిందా?"

"రాఘవులూ! వూరెళ్ళలేదా? హెడ్‌క్లర్క్‌గారు సెలవటండీ!" అంటూ తన ఉనికిని సమర్థించుకుంటూ -

"ఓయి అప్పారావూ! ఇతను మా మేనమామ. నీతో పనుండి వచ్చాడు. తప్పకుండా చేయవోయ్."

"రెడ్డీ! ఇతను నాకు వరుసకు కజిన్. చాలా ఆపదలో వున్నాడు. నువ్వే ఆదుకోవాలి. రెడ్డి చాలా మంచివాడు. నేను చెబితే కాదనడని చెప్పా! నా పరువు కాపాడు!"

ఇలా తోటి ఉద్యోగులను ప్రాధేయపడడం కోటేశ్వరరావుకు వెన్నతో పెట్టిన విద్య.

"ఏమయ్యా! కోటేశ్వరరావూ! వచ్చిన పార్టీ ఏమో క్రైస్తవుడు. నువ్వేమో హిందువువి గదా! మా చుట్టం అంటావేమిటి?" అని -

"ఏమోయ్ రావ్ అతగాడిది ప్రకాశం జిల్లా కదా! మీకెలా పరిచయం?" అనో ఒక్కోసారి ఎదురు దెబ్బలు తగిలితే కోటేశ్వరరావు పెద్దగా నవ్వేసి, "అదా నీ సందేహం! మేం ప్రక్క ప్రక్క ఇళ్ళల్లో వుండేవాళ్ళం. కలిసి మెలిసి చాలాకాలం వున్నాం. అందువల్ల మాకు మతాలు, కులాలు పట్టింపు ల్లేవు. బంధుత్వం కన్నా ఎక్కువగా మామయ్యా, బాబాయి వదిన.... అని పిల్చుకుంటాంలే!" అనీ,

"అది కాదు చౌదరీ! వాళ్ళసలు మా వూరి వాళ్ళే. ప్రస్తుతం వేరేచోట వుంటున్నారు! అంతే! ఎలాగైనా ఈ పని చేసి తీరాలి" అని కోటేశ్వరరావు గోడ కట్టినట్టుగా అబద్ధం చెప్పేవాడు.

ఆఫీసు లోపల వున్నంతసేపూ ఇతరులను ఓ కంట కనిపెడుతూ, ఆఫీసు సహోద్యోగులతో కలసి కాఫీ, టిఫిను లాగించేసి, ఆ రోజు దినభత్యం, సంపాదించడం కోటేశ్వరరావు దినచర్య.

తన సీట్లో పని వుంటే మాత్రం కోటేశ్వరరావు పెళ్ళాం చెప్పినా, సాక్షాత్తూ గురువు చెప్పినా డబ్బు తీసుకోంది ఏ పనీ చేయడు. అది అతని నియమం.

"ఏమయ్యా! పాచి పీనుగ లాగా సంపాదిస్తున్నావ్! ఎంత కూడబెట్టావ్!" అని పరిచయస్తులు అడిగితే కోటేశ్వరరావు ఓ కథ చెబుతుంటాడు.

"మా పెద్దక్కయ్య మొగుడు చచ్చి పిల్లలతో వచ్చి పడిందయ్యా! ఇంటికి పెద్ద దిక్కు నేనేగా! వాళ్ళ సంసారం చూడాల్సిన బాధ్యత నాదే కదా!" అంటాడు.

"మా తమ్ముడు జబ్బు పడ్డాడు. వైద్యం కోసం పెళ్లాం బిడ్డలతో మా ఇంట్లోనే తిష్ట వేశాడు. అబ్బో వైద్యం ఉచితమే గానీ మందులకు వేలు ఖర్చవుతున్నాయి!" అని సన్నాయి నొక్కులు నొక్కుతాడు.

"మా పెద్దాడు ఇంజనీరింగ్ చదవాలని భీష్మించుక్కూర్చున్నాడయ్యా! వాడి ట్యూషనుకు ఎంతవుతుందనుకున్నారు? నెలకు వేయి రూపాయలు. మాస్టర్లు బళ్ళల్లో చదువు చెప్పరు. అంతా ట్యూషన్‌లోనే అనుకో! చదువు కాదు గానీ, డబ్బులు నీళ్ళులా ఖర్చవుతున్నాయి" అంటూ చెప్పుకొస్తాడు.

ఇలా కోటేశ్వరరావు కథలల్లి చెబుతూనే వుంటాడు. ఆఫీసు మూసేదాకా వెంపర్లాడి సంపాదన భద్రంగా దాచుకుని ఇక ఆ రోజుకి ఏ విధమైన గిరాకీ లేదు, రాదనుకున్నాకనే ఇంటికి ప్రయాణమయ్యేవాడు.

ఏ రోజన్నా అస్సలు గిరాకీ లేకపోతే కోటేశ్వరరావుకి, మలేరియా, డబల్ టైఫాయిడ్, కీళ్ళ నొప్పులు, తామర, దురద వచ్చినంతగా బాధపడిపోయి విసుక్కుని తిట్టుకుంటాడు.

'దానెమ్మ ఏం రోజులొచ్చినయ్యిరా తండ్రీ! ప్రతి వెధవా తెలివి మీరిపోయాడు. ఏ పని కావాలన్నా ఎమ్మెల్యేతో రికమండేషను, అదీకాకపోతే పిటీషన్లు. ఫలానా వాడు లంచగొండి. ప్రభుత్వాన్ని దోచేస్తున్నాడని. ఛ!ఛ! స్వతంత్రం రావడం కాదుగానీ, పరిపాలన భ్రష్టుపట్టి పోయింది.....'

'పైగా ఈ కుర్ర ఆఫీసర్లు! వీళ్ళకు లోకజ్ఞానం బొత్తిగా లేదు. కాగితం రావడం ఆలస్యం! త్వరగా దానికి జవాబు పంపమని వెంటబడతారు. ఛీ! ఛీ! ఈ గవర్నమెంట్ ఉద్యోగమంత బాడ్‌కావ్ పని ఇంకోటి లేదనుకో'....

ఇలా కోటేశ్వరరావు అప్పుడప్పుడు అంటే సంవత్సరంలో ఓ రోజు విసుక్కోవడం కద్దు. కానీ అలాంటి రోజులు, అతని జీవితంలో బహు అరుదు.

సాయంత్రం మరీ పనిలేకపోతే కోటేశ్వరరావు గుళ్ళు దర్శించుకుంటాడు. ఏ గుళ్ళో ఏ రోజు ప్రసాదం ఏమిటో తెలుసుకుని ప్రసాదం వేళకు అక్కడకు చేరి ఎగబడి ప్రసాదం అందుకుని తినడం అతనికి సరదా! ఇలా కుక్క పెత్తనాలు చేసి, కొంపకు చేరేసరికి

భార్యా బిడ్డలు అన్నాలు తిని నిద్ర కుపక్రమిస్తూ వుండేవాళ్ళు. కోటేశ్వరరావు భార్య కంచంలో అన్నీ పెట్టి వుంచేది. తిని, ఆరుబయట మంచం వేసుకుని ఆ రోజు ఆదాయం, రేపు చేయాల్సిన ప్రయత్నాలు బేరీజు వేసుకుంటే నిద్ర కళ్ళ మీదకు వచ్చేసేది.

ఎనుబోతు ఎండకు రోసి, రొప్పి చెట్టు క్రిందో, చెరువు నీటికో చేరినట్టు కోటేశ్వరరావు నిద్ర పోయేవాడు.

అలా నడుస్తున్న జీవిత గమనంలో కోటేశ్వరరావుకి ఎదురు దెబ్బ తగిలింది.

అదేమిటంటే....

కోటేశ్వరరావుతో పనిబడి ఓ మనిషి ఇంటికి కారేసుకొచ్చాడు. కార్లో కోటేశ్వరరావుని ఐదు నక్షత్రాల హోటలుకి తీసుకెళ్ళాడు.

పరిమళ సుగంధ సబ్బు, టర్కీ టవల్ కొనిచ్చాడు. కొత్త పంచె, లాల్చీ కొనిపెట్టాడు. బిర్యానీ తినిపించాడు. విదేశీ సిగరెట్ ప్యాకెట్ ఇప్పించాడు. కారా కిళ్ళీలు పొట్లం కట్టించి ఇచ్చాడు. ఆఫీసుకు కార్లో దింపాడు.

"ఈ పని మీ వల్ల జరగాలి. మీ ఋణం వుంచుకోను" అని ఆ పెద్దమనిషి ప్రాధేయ పడ్డాడు. అడ్వాన్సుగా ఐదు పచ్చనోట్లు జేబులో పెట్టాడు కూడా.

కోటేశ్వరరావు తొందరపడలేదు. ఆలోచించి చెబుతానన్నాడు.

ఆలోచించాడు.

వారం రోజులు పెద్దమనిషి ఆతిథ్యం స్వీకరిస్తూ క్రమం తప్పకుండా ఆలోచించి లాభ నష్టాలు బేరీజు వేసుకున్నాడు.

ఓరోజు "నాకేమిస్తారు?" అనడిగాడు.

ఆ పెద్దమనిషి కోరింది చాలా చిన్న కోరిక. అందులో కొంపలంటుకునేందుకు ఆస్కారం ఏమీ లేదు. కానీ, ఎదురుగా వున్నది తిమింగలం. కనుక ఎంత వస్తే అంత లాగాలని కోటేశ్వరరావు ఆలోచన.

పెద్దమనిషి, సూట్‌కేస్ తెరిచి కోటేశ్వరరావు ముందు పెట్టాడు.

అన్నీ వంద రూపాయిల నోట్ల కట్టలు.

"నేనింత అని చెప్పను. మీరూ అడగొద్దు. మీ ఇష్టం!" అన్నాడు.

కోటేశ్వరరావు నవ్వుకున్నాడు. మనసులో ఆనందపడ్డాడు.

ఆఫ్టరాల్ ఓ ఫైలు తీసుకొచ్చి ఆ పెద్దమనిషికి చూపించడం. అంతే!

సమయం నిర్ణయమైంది.

ఆ రోజు నిజంగా కోటేశ్వరరావు ఊళ్ళో వున్న అందరి దేవుళ్ళకు మనసారా నమస్కరించాడు.

సాయంత్రం ఆఫీసు ఫైలు పెద్ద కవరులో భద్రంగా పెట్టుకుని సైకిలెక్కి వెళ్ళాడు.

ఐదు నక్షత్రాల హోటల్లో ఆ పెద్ద మనిషి, కోటేశ్వరరావూ కూర్చున్నారు.

విదేశీ మద్యం పుచ్చుకున్నారు. చికెన్, మటన్ తిన్నారు.

అర్ధరాత్రి దాకా బ్లూ ఫిల్మ్ చూశారు.

ఆ తర్వాత....

కోటేశ్వరరావుకి పక్షవాతం వచ్చింది. నోరు, కుడిచేయి, కాలూ పడిపోయాయి. అరెస్టయ్యాడు. ఉద్యోగంలోంచి డిస్మిస్ చేశారు.

దినపత్రికలలో ధారావాహికంగా ప్రచురింపబడ్డ కథనం....

కోటేశ్వరరావు ప్రభుత్వోద్యోగి. అతి ముఖ్యమైన ఫైలు కావాలని పారేశాడు. దానివల్ల ప్రభుత్వానికి లక్షల రూపాయల్లో నష్టమే కాకుండా, ప్రభుత్వం అసెంబ్లీలో ప్రతిరోజూ ప్రతిపక్షాల చేతిలో చావు దెబ్బ తింది. ఆ శాఖ మంత్రి పదవీచ్యుతుడయ్యాడు.

హోటల్ వాళ్ళ కథనం ఏమంటే, ఆ రాత్రి ఆ పెద్దమనిషి గది ఖాళీ చేసి వెళ్ళిపోయాడు. తిని, త్రాగి ఆదమరచి నిద్రపోతున్న కోటేశ్వరరావు నిద్ర లేచి ఫైలు, పెద్దమనిషి, ఆయన ఇస్తానన్న డబ్బు కనపడక వెర్రిగా కేకేసి, పిచ్చిగా గంగవెర్రులెత్తినట్టయి పడిపోతే ప్రభుత్వాసుపత్రిలో చేర్చారు. డాక్టర్లు పక్షవాతం అని నిర్ధారించి ఇంటికి పంపారు.

కోటేశ్వరరావు ఏదో చెప్పాలని ప్రయత్నించేవాడు. చెప్పడానికి నోరు లేదు. పోనీ వ్రాసి చూపిద్దామంటే చేయి పనిచేయదు.

పరిచయం వున్న వాళ్ళని చూస్తే దీనంగా ఏడుస్తాడు. ఏదో చెప్పాలని ప్రయత్నిస్తాడు. అతగాడి రోదన, ఆవేదన అర్థం చేసుకునేంత తీరిక, సహృదయత ఎవరికీ లేదు.

"వెయ్యి రాబందులను తిన్న గద్ద ఓ గాలి వానకు చచ్చింది" అని కొందరు,

"వెధవ! డబ్బు కోసం నానా గడ్డీ కరిచేవాడు. జలగలా వేధించేవాడు. ఏం లాభం? ఎన్నడన్నా కమ్మగా తినెరగడు. మంచి గుడ్డ కట్టుకుని ఎరగడు" అని మరికొందరన్నారు.

కోటేశ్వరరావు భార్యాబిడ్డలు సుఖంగా వున్నారు. కానీ కోటేశ్వరరావు?

అతని దినచర్య మారలేదు. తెల్లారక ముందే పాకుతూ, దేకుతూ శంకర్ విలాస్ దగ్గరకు చేరతాడు. ఆ హోటల్ మెట్ల మీద వచ్చే, పోయే వాళ్ళను చూస్తూ కళ్ళతో దేబిరిస్తూ, ప్రాధేయపడుతూ వుంటాడు.

ఎవరన్నా దయతలచి ఇస్తే తీసుకుంటాడు. లేదూ సాయంత్రానికి ఇంటికి చేరుకుని అరుగు మీదకు చేరతాడు.

సత్తు బొచ్చెలో అన్నం మూత పెట్టి వుంటుంది. తిన్నాడో, లేదో ఎవ్వరూ పట్టించుకోరు.

కోటేశ్వరరావు భార్య, మహా పతివ్రత. తన మాంగల్యం కాపాడమని దేవుడిని ప్రార్థిస్తుంది. ఆ ప్రార్థన భర్త మీద ప్రేమతో కాదు - భర్త సంపాదించిన డబ్బు, చీరలు, నగలు అనుభవించడానికి.

కోటేశ్వరరావు 'పరభాగ్యోప జీవి'.

అతని భార్యా అంతే! ●